De droom van v

Juancho Evertsz (PNP) met Joop den Uyl. In de periode dat Singapore met één president te maken had, was Evertsz een van de 10 ministers-presidenten die de Nederlandse Antillen kende.
FOTO HET GEHEUGEN VAN NEDERLAND

Curaçao op weg naar goed bestuur

Was het hijsen van de Curaçaose vlag - in de nacht van 10 oktober 2010 - het signaal van een positieve ontwikkeling, teleurstelling alom was wat er volgde. Teleurstelling omdat Curaçao niet vooruitging, maar integendeel dreigde af te glijden naar bestuurlijke crises, economische achteruitgang en blijvende sociale ongelijkheid. Dit was de reden voor mijn besluit om onderzoek te gaan doen.

DOOR PETER VERTON

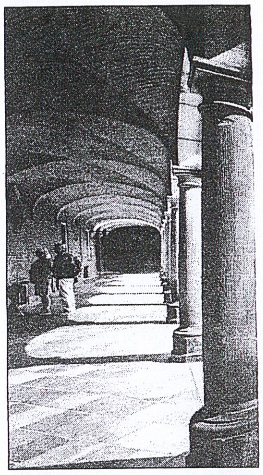
Het Binnenhof waar de Neder stuurbaarheid van dit eiland e

In het eerste deel van deze onderzoeksbeschrijving bleek dat zowel autonomie als democratie haaks staat op goed bestuur. In dit tweede deel wordt ingegaan op de onderzoeksvraag: 'Wat moet worden ondernomen om de overheid van Curaçao wél goed bestuur te laten voortbrengen?' Het antwoord op deze vraag focust eerst op goed bestuurlijk handelen, daarna op een nieuw bestuursmodel. Bestuur is goed als het rechtmatig en integer, deugdelijk, burgergericht en resultaatgericht is.

Rechtmatigheid en integriteit

Bestuurders die onrechtmatig handelen - fraude, omkoping, witwassen - schenden de integriteit. Schending van integriteit doet zich bij uitstek voor als strafrechtelijke vervolging en/of veroordeling van een bestuurder of politicus plaatsvinden.

Claude Wathey werd in 1994 in Sint Maarten veroordeeld voor meineed. Anthony Godett werd in 2003 veroordeeld voor corruptie en fraude, zijn partijgenoot Nelson Monte werd in 2004 veroordeeld. In 2015 staat Gerrit Schotte terecht voor aannemen van misdaadgeld dat hij zou hebben witgewassen in zijn verkiezingscampagne.

Deugdelijkheid

Bestuurders dienen de beginselen van deugdelijkheid van bestuur te eerbiedigen. Die beginselen omvatten een verbod op 'détournement de pouvoir' en op willekeur en de beginselen van zorgvuldigheid, motivering, rechtszekerheid, gelijkheid, vertrouwen, juiste grondslag en bevoegd orgaan.

Anthony Godett, leider van Frente Obrero Liberashon 30 di mei (Frente) vormde in 2003 een regering. De minister van Justitie, Ben Komproe, schreef een 'vrijbrief' waarmee prostituees uit Colombia en de Dominicaanse Republiek zonder visum het land konden binnenkomen: détournement de pouvoir. Hij regelde een 'sociale indicatie' voor een eersteklaskamer in het ziekenhuis voor de gevangene Nelson Monte - Frentes machtige man: schending van het beginsel van rechtsgelijkheid.

Ivar Asjes werd 30 augustus 2015 door de fractie van zijn partij Pueblo Soberano afgezet als premier. Kort daarna trad hij aan als sectordirecteur op het ministerie van Bestuur, Planning en Dienstverlening. Wat bleek? Vier jaar geleden, tijdens het kabinet-Schotte, toen Asjes voorzitter van de Staten was, is zijn benoeming op deze positie geregeld. Vier jaar lang is de post voor hem vastgehouden. Het besluit tot aanstelling was niet gebaseerd op een juiste feitelijke grondslag. Asjes had een baan, er is sprake van ondeugdelijkheid als hij dan nogmaals wordt aangesteld en de functie niet uitoefent.

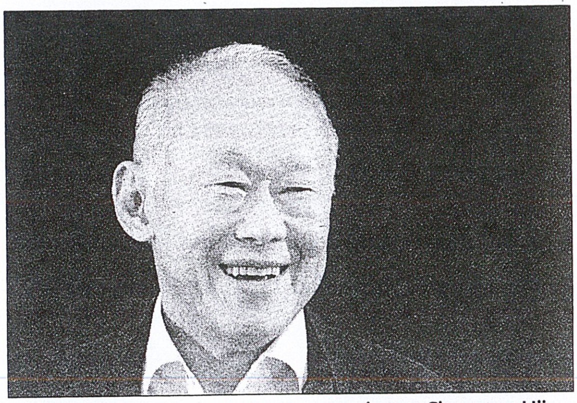
Lee Kuan Yew was van 1959 tot 1990 premier van Singapore. Hij was de eerste premier van Singapore. Lee overleed aan de gevolgen van een longontsteking in Singapore General Hospital op 23 maart 2015.
FOTO'S ANTILLIAANS DAGBLAD

Burgergerichtheid

Als kenmerken van 'good governance' gelden: 'responsiveness, transparency and accountability'. 'Responsiveness' betekent dat de bestuurder ontvankelijk is voor de opinie van de burger, het is de tegenpool van bestuurlijke arrogantie.

Transparantie van beleid maakt het de burger mogelijk te zien wat de autoriteiten al dan niet tot stand brengen met de overheidsmiddelen, niet één keer in de zo veel jaar bij verkiezingen, maar op dagelijkse basis.

Bij het aantreden van het nieuwe Bestuurscollege in de tweede helft van 2003 werd een streep gehaald door de plannen om in een vleugel van het winkelcentrum Colon een oncologisch centrum te vestigen. Jacinta Constantia, gedeputeerde van Volksgezondheid gaf geen enkel argument voor het afschieten van de in een vergevorderd stadium verkerende plannen. De aanvankelijk door het Nederlandse KWF Kankerbestrijding toegezegde subsidie van 1,3 miljoen gulden werd ingetrokken. Er werd niet bekendgemaakt wat er achter dit voor de bevolking nadelige besluit zat. Hier was geen sprake van transparantie, hier was sprake van ondoorzichtig bestuurlijk handelen.

Onder 'accountability' wordt verstaan dat de bestuurders verantwoordelijk gesteld kunnen worden voor hun handelen. Bestuurders moeten 'bula pipa', het ontlopen van hun verantwoordelijkheid, achterwege laten.

Resultaatgerichtheid

Of openbaar bestuur resultaatgericht is hangt af van het antwoord op de vraag of er sprake is van (a) stabiliteit in openbaar bestuur, van (b) coördinatie van activiteiten en van (c) professionaliteit onder bestuurders en ambtenaren.

In een stabiele omgeving kunnen bestuursorganen een institutioneel geheugen opbouwen dat hun capaciteit en output versterkt. Een voorbeeld uit Singapore kan dit toelichten. Lee Kwan Yee, de bij iedere verkiezing herkozen politieke leider van deze eilandstaat, was vanaf 1965 vijfentwintig jaar minister-president. Hij bracht continuïteit en stabiliteit in het openbaar bestuur en kon mede daardoor educatie en de economie stuwen. De Nederlandse Antillen kende in dezelfde periode tien ministers-presidenten: Efraïn Jonckheer, Ciro Kroon, Corry Sprockel, Ernesto Petronia, Ronchi Isa, Juancho Evertsz, Boy Rozendal, Miguel Pourier, Don Martina en Maria Liberia-Peters. Curaçao heeft sinds 2010 met Ben Whiteman in 2015 zijn vijfde minister-president, die werd voorafgegaan door Gerrit Schotte, Stanley Betrian, Daniel Hodge en Ivar Asjes. Een bestuursmodel dat zo veel verschillende regeringsleiders voortbrengt is niet gericht op continuïteit en stabiliteit.

Educatie omvat onder andere

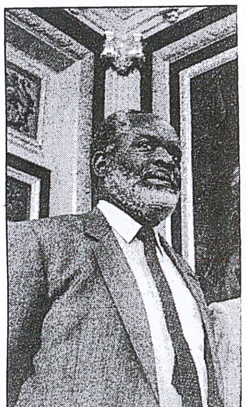
Don Martina (MAN), met Ne

erbroedering (2)

landse regering zetelt. 'Nederland is mede debet aan de onbe-
ı met helpen met de invoering van een nieuw bestuursmodel'.

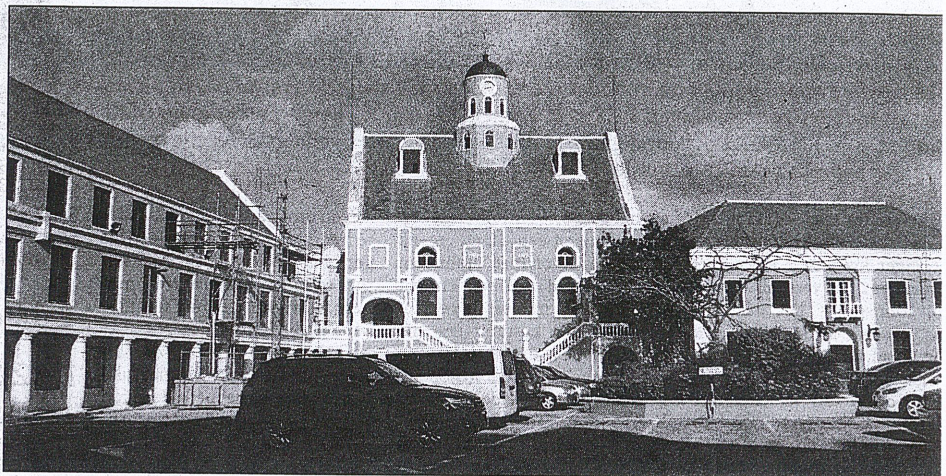

Fort Amsterdam, waar het bestuur van Curaçao zetelt. 'Goed bestuur betekent het Fòrti-model vervangen door een nieuw bestuursmodel'.

de bewustwording van nieuwe burgers. Wijkopbouw maakt het mogelijk dat die nieuwe burgers kunnen inburgeren in hun samenleving. Om op de terreinen van educatie en wijkopbouw bestuurlijke resultaten te boeken is coördinatie van de activiteiten van meerdere ministeries nodig: Onderwijs voor regulier onderwijs, Gezondheidszorg voor jeugdgezondheidszorg, Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn voor familie- en jeugdzorg en Justitie voor justitiële jeugdzorg. Een goede wijkontwikkeling begint bij een buurtcentrum dat voor bewoners, jong en oud, een onmisbaar platform is voor oplossingen op wijkniveau. Echter, in hèt nieuwe land Curaçao, is wijkontwikkeling ondergebracht bij het ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn (SOAW) en buurtcentra bij het ministerie van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport (OWCS). Dit is vragen om problemen bij de uitvoering van wijkopbouw, aangezien er tussen beide ministeries onvoldoende samenwerking voor coördinatie tot stand is gekomen. Bij educatie en wijkopbouw is de bestuurlijke output onder de maat.

Goed bestuur veronderstelt professionaliteit, bestuurders en ambtenaren die geschikt en bekwaam zijn voor hun baan en die op deskundige wijze bestuurlijke output tot stand brengen. Echter, in Curaçao keren mensen die goede bestuurlijke professionals zouden kunnen zijn de politiek vaak de rug toe. Politieke patronage betekende dat aanstelling en bevordering binnen de ministeries tot een politiek instrument werd gemaakt, dat andere criteria dan geschiktheid en bekwaamheid de doorslag gaven.

Goed bestuur betekent het Fòrti-model vervangen door een nieuw bestuursmodel.

Nieuw bestuursmodel

Hierboven is al gezegd dat in het Fòrti-model wetgeving en uitvoering door elkaar lopen omdat dezelfde partijpolitici die de coalitie vormen de lakens uitdelen binnen het parlement en binnen de ministerraad. In het nieuwe bestuursmodel wordt er nadrukkelijk een scheiding tussen wetgevende en uitvoerende macht aangebracht. Bovendien wordt de uitvoerende macht weggehaald uit de politiek en in handen gegeven van benoemde bestuurders.

De uitvoerende macht in handen van benoemde bestuurders, betekent dat de huidige gekozen parlementariërs, de coalities van partijen en de uit hun midden gekozen ministerraad een andere taak en bevoegdheid krijgen dan de huidige. Het betekent dat zij zich uitsluitend buigen over wetgeving en beleidsvisies. Zij zijn de wetgevende macht. Uitvoering van beleid behoort niet langer tot hun taak.

Uitvoering van overheidsbeleid, waaronder ontwerp, strategie en tactiek wordt overgedragen aan een nieuw op te richten orgaan: het *College goed bestuur (CGB)*. Dit nieuwe orgaan bestaat uit benoemde bestuurders.

College goed bestuur

Het CGB is een Hoog College van Staat, zoals de Raad van Advies, de Rekenkamer en de ombudsman. Het CGB garandeert stabiliteit in de uitvoering van openbaar bestuur, het staat los van het komen en gaan van regeringscoalities.

Het CGB is bevoegd aanwijzingen en aansturing te geven aan (onderdelen van) de ministeries en aan ambtenaren. Het CGB zal zorgdragen voor coördinatie die is vereist bij het tot stand brengen van bestuurlijke output van meerdere ministeries.

Het CGB bestaat uit vijf leden, zij worden op basis van een profiel van professionaliteit aangewezen door een commissie met als leden de ondervoorzitter van de Raad van Advies, de president van het Gerechtshof en de voorzitter van de Rekenkamer. De CGB krijgt de genoemde bevoegdheden en een eigen budget in een wettelijke basis, ook in de Staatsregeling.

Integriteitskamer

Het CGB herbergt twee Kamers. Een Integriteitskamer die erop toeziet dat onrechtmatig, niet-integer en ondeugdelijk handelen van bestuurders, politici en ambtenaren achterwege blijft. Een Kamer van Educatie en Economie zorgt dat bestuur burgergericht en resultaatgericht is, dat aanzetten tot educatie, wijkopbouw, economische vooruitgang en groei van werkgelegenheid wél tot stand komen zodat emancipatie voortgang kan vinden en natievorming, verbroedering, niet langer stagneert.

Gezamenlijk initiatief

Nederland, mede debet aan de onbestuurbaarheid van dit eiland, deelt met Curaçao het initiatief tot invoering van het nieuwe bestuursmodel door instelling van het CGB.

ederlandse politici. FOTO GA HET NA.NL

Miguel Pourier (PAR) met Hans van Mierlo. FOTO HET GEHEUGEN VAN NEDERLAND